

Suomensukuisten Sana

Vuosijulkaisu 2009

**Kominkielinen Sana
tuo suurta iloa**
s. 4

**Jumala puhuu
meille vepsää**
s. 11

**Ersä – sydämeni
kieli**
s. 14

**NADEŽDA
GABOVA:**

*Nyt tiedän, mitä
tarkoittaa sana
evankeliumi*

3

VJATŠESLAV STEPANOV:
*Komipermjakit tarvitsevat
Jumalan Sanaa*

4

2 Parantava Sana

3 Mikä ihmeen evan-
keliumi?

4 Komipermjakit
tarvitsevat Jumalan
Sanaa

5 Mansinkielinen
Jeesuksen elämä -kir-
janen herätti kiinnos-
tuksen Raamattuun

**LJUDMILA
GRAPIN**

*kääntää
Raamattua
pelastukseksi
hanteille*

6

**NINA
ZAITSEVA:**
*Jumala puhuu
meille vepsää*

11

6 Haluan kääntää
Raamattua, jotta han-
tit tulisivat tuntemaan
pelastuksen tien

8 Raamaton sana
on nostanut kieleemme
uudelle tasolle

9 Äidinkieleni – kau-
nis vienankarjala

11 Jumala puhuu
meille vepsää

12 Aloin rukoilla,
että saisin Raamaton
mariksi

13 Vuorimarin Va-
lentin jakaa ilosanoma
maanmiehilleen

14 Ersä – sydämeni
kieli

15 Äidinkieleni
mokša

16 Matkan varrelta

Info

**RAAMATUNKÄÄNNÖSTYÖN KOHTEENA OLEVAT
SUOMENSUKUISET KANSAT VENÄJÄLLÄ**

Sanaa sydämen kielellä

Kielisukulaistemme komit saivat viime vuonna käyttöönsä Uuden testamentin, ja oma-kielinen Sana on avannut monien elämään kokonaan uuden lehden. Ljusa Syktyvkarista kertoo:

”Kun aloin lukea kominkielistä Uutta testamenttia, tuntui kuin olisin nälkään nääntyneenä saanut tuoretta leipää – se oli niin hyvää ja ravitsevaa, että suorastaan ahmin sitä. Ja mitä enemmän luen, sitä enemmän nälkäni kasvaa, sitä paremmalta Sana maistuu. Luen nyt Uutta testamenttia joka päivä, ja olen niin innostunut, että olen alkanut lukea sitä ääneen kotona. Miehenikin, joka ei aikaisemmin ollenkaan välittänyt uskonasioista, kuuntelee nyt mielellään Raamattua komiksi. Ja Sana omalla kielellä koskettaa häntä niin, että tuo vahva mies murtuu usein kyyneliin.”

Joitakin vuosia sitten Suomessakin toisinaan ihmeteltiin, oliko todella syytä kääntää Raamattua silloisen Neuvostoliiton vähemmistökielille – niiden joukossa suomensukuisille kielille. Eivätkö kaikki oppineet kouluissa venäjää, eikö venäjänkielinen Raamattu riittänyt? Miksi siis ryhtyä vaivalloisiin ja vuosia kestäviin käännöshankkeisiin?

Vähemmistökansoihin kuuluvat uskovat eivät kuitenkaan ajatelleet näin.

Ensinnäkin he tiesivät, etteivät kaikki heidän heimolaisistaan osanneet riittävästi venäjää voidakseen lukea Raamattua sillä kielellä. Toiseksi heillä oli vahva kokemus siitä, että ihmisen sisimmän tavoitti parhaiten oma äidinkieli, sydämen ja omantunnon kieli. Omakohtaisesti he tiesivät, että ihmisen kaipasi kuulla Jumalan puhetta omalla kielellään. Tämän vuoksi kristityt kielisukulaistemme käänsivät jo neuvostovuosina salaa Raamattua ja hengellisiä lauluja. Osa käsikirjoituksista päättyi länteen, ja ne olivat pohja tänään tehtävälle työlle.

Suomensukuisten kielten käännöshankkeita on 12. Kuusi kansaa on jo saanut Uuden testamentin, ja neljälle kansanryhmälle se on pian valmistumassa. Udmurtit odottavat ensimmäisen koko Raamattunsa julkaisemista. Kaikille kielisukulaisillemme on julkaistu ainakin yksi evankeliumi sekä Lastenraamattu tai Raamatun kertomuksia -kirjanen. Käännöstyötä on tehty ja tehdään yhteisvoimin eri järjestöjen ja seurakuntien kanssa. Valmiit kirjat tulevat kohdealueiden koulujen ja seurakuntien käyttöön.

Tämä pieni lehti tuo terveiset kahdeksataitoista käännöstyössä mukana olevalta kielisukulaiseltamme. He ovat halunneet kertoa raamatunkäännöstyön tukijoille oman sydämensä kokemuksen Sanan merkityksestä. Kirjoittajien

joukossa on kääntäjiä, kielentarkistajia ja palauteryhmien jäseniä. Kansansa edustajina he tuovat viestin äidinkielen Raamatun tarpeellisuudesta. Kannustakoon heidän äänensä meitä jatkamaan työtä yhdessä heidän kanssaan – Jumalan avulla.

Anita Laakso
toiminnanjohtaja

Kirjapöytä kominkielisen Uuden testamentin käyttöönottojuhlassa Syktyvkarissa v. 2008

Kuva: Branislav Kalcevic

Suomensukuisten Sana 2009
Raamatunkäännösinstituutin
vuosijulkaisu

Raamatunkäännösinstituutti ry
PL 272, 00531 Helsinki
Puh. 09-7744 350
Fax 09-739 795
info.fin@ibtnet.org, www.rki.fi

Painopaikka:
Kirjapaino Hermes Oy, Tampere

Toimituskunta:
Anita Laakso, Helena Pitkäaho

Taitto: Pertti Haavisto

Kansi: Komikääntäjä Nina Vattuleva
Kansikuvat: Raamatunkäännösinstituutti

Piirroskuvat: Margarita Jufa, RKI
Grafiikka s. 10: Aleksei Maksimov

Kesäkuu 2009

Pankkiyhteys: 206518-17911

Raamatunkääntäjä Mihail Atamanov odottaa udmurtinkielisen koko Raamatun valmistuvan lähivuosina.

Parantava Sana

Teksti: Mihail Atamanov

Tunnen kansani, sillä olen viettänyt koko elämäni udmurtikansan keskellä. Tunnen sen hyvät puolet ja sen heikkoudet. Sen kipu on minun kipuni. Tunnen kansani hellän ja rakastavan luonteen, sen haurauden ja haavoittuvuuden, sen käsittämättömän kärsivällisyyden ja sen hiljaa itkevän sielun. Näen känsille kovettuneet kädet ja kyyneleiset silmät. Tiedän että kansani on työtäpelkäämätön, vaatimaton ja nöyrä, mukautuvainen ahdistukseen asti. Tunnen sen arkuuden, taidottomuuden puolustaa itseään vahvempia vastaan. Sellaisena kuin se on rakastan sitä pojanrakkaudella, kyyneleitten lävitse. Antakoon Herra minulle voimaa rakastaa sitä viimeiseen hengenveetooni saakka.

Uskontielle tultuani tärkeimmäksi asiaksi minulle tuli raamatunkäännöstyö. Olen keskittänyt siihen voimani, sillä halusin antaa kansaleni parasta mitä tiedän: Jumalan Sanan omalla äidinkielellä. Ja kiitos Herralle siitä, että Hän on antanut voimaa ja terveyttä, niin että työ on edistynyt.

Meillä on jo Uusi testamentti ja Psalmit, joita on jaettu eri puolille Udmurtiaa ja tasavaltamme ulkopuolisiinkin udmurtitaajamiin. Miten lämmittääkään mieltä palaute, jota olemme käännöksistä saaneet! Sana omalla kielellä on lohduttanut ja näyttänyt tien Jumalan luo; se on tervehdyttänyt koteja, elvyttänyt seurakuntiamme ja synnyttänyt rukouspiirejä. Ihmiset ovat katuneet syntejään ja lähteneet seuraamaan Kristusta.

Myös kaikki Vanhan testamentin kirjat on Jumalan armosta käännetty, ja käännöstarkistaja Marja ja minä teemme työtä kaikin voimin, jotta udmurtit voisivat saada pian koko Raamatun.

Yliadiakoni, filologian tohtori Mihail Atamanov on v. 1997 julkaistun Uuden testamentin ja nyt työn alla olevan Vanhan testamentin kääntäjä.

Sana omalla kielellä on näyttänyt tien Jumalan luo, tervehdyttänyt koteja, elvyttänyt seurakuntia ja synnyttänyt rukouspiirejä.

*Katso: minä luon uutta. Nyt se puhkeaa esiin – ettekö huomaa? Minä teen tien autiomaahan ja joet kuivuu-den keskelle.
Jes. 43:19*

Kuva: Pertti Haavisto, RKI

Isä Mihail Algantša-Egran kylässä.

Kuva: Tarja Järvi, RKI

Nadežda Gabova

Mikä evankeliumi? ihmehen

Opiskelijan esseeteksti herätti opettaja Nadežda Gabovan kyselemään uskonasioita.

Synnyin pienessä komikylässä suuren perheen kuopuksena. Jo lapsena minulla oli paljon kysymyksiä. Kerran pyysin äitiä sanomaan, mitä on rakkaus. Siihen äiti ei osannut vastata.

Menestyin koulussa, pääsin yliopistoon ja sain valmistuttuani viran Syktyvkarin yliopiston komin kielen laitokselta. Pidin työstäni opettajana, ja elämässäni kaikki näytti ulkonaisesti olevan hyvin, mutta siitä huolimatta sisälläni tuntui tyhjältä.

Kerran opiskelijoitten tekstejä tarkistaessani hätkähdin sanaa evankeliumi. Minua alkoi kiusata se, etten ollut perillä sanan sisällöstä. En saanut rauhaa ja koetin selvittää, mitä evankeliumi oikein merkitsi. Eikö se ollut jotain puhdasta, valoisaa ja hyvää? Mutta miten sen löytäisin? Lopulta sain käsiini vanhan kominkielisen evankeliumikirjan ja aloin lukea sitä kotona. Mutta kieli oli niin vanhaa ja kummallista, ettei sanoma kosketanut minua, vaan aloin korjata tekstiä. Sitten pelästyin. Olkoon kieli mitä on, mutta tämä on kuitenkin pyhä kirja, eikä minulla ole lupaa mennä sitä korjailemaan, ajattelin.

Komin kieli kosketti

Muutamien vuosien kuluttua tutustuin komia puhuviin uskoviin ja menin kerran heidän mukanaan Komiseurakunnan kokoukseen. Kun alettiin laulaa komiksi *Jeesus rakastaa sinua*, aloin itkeä hillittömästi. Julistus ja laulu, kaikki kuulemani vakuutti minulle, että Jumala kutsui rakkautensa

kautta minua, syntistä ja epätäydellistä ihmistä. Murruin käsittäessäni, että Hän rakastaa minua sellaisena kuin olen. Kun sitten kysyttiin, kuka tahtoo pyytää Jeesusta tulemaan sydämeensä, olin heti valmis. Ja jostain syystä tuntui tärkeältä se, että sain tunnustaa syntini komiksi, omalla kielellä. Sillä komi minä olen ja komin sanoja olin käyttänyt väärin, komina olin rikkonut Jumalan tahtoa vastaan ja komina tein nyt parannusta ja lähdin seuraamaan Vapahtajaa.

Löysin seurakunnan

Jumala johti minut seurakuntaan, jossa lauletaan komiksi ja luetaan Raamattua komin kielellä. Siellä opin, että evankeliumi – komiksi *Bur Juör* – merkitsee hyvää sanomaa. Kiitos Jumalalle, että Sanansa kautta Hän kasvattaa, vahvistaa ja opettaa minua. Kiitän Jeesusta Kristusta kotiseurakunnastani ja komin Uudesta testamentista, *Vyl Kösjsjömistä*, jonka saimme viime vuonna. Jumala siunatkoon jokaista, joka jollakin tavalla on ollut auttamassa kansaamme saamaan Jumalan Sanaa, niin että jokaisessa kylässä, jokaisessa kodissa voitaisiin lukea Raamattua! Ja paljon meillä Uutta testamenttia jo luetaankin.

Nadežda Gabova, Evankelisen Komiseurakunnan jäsen, on hiljattain tullut kielentarkistajaksi komin raamatunkäännösryhmään.

”

Jo lapsena pohdin monia asioita. Kerran kysyin äidiltä: 'Mitä on rakkaus?' Siihen äiti ei osannut vastata.

Komipermjakit tarvitsevat Jumalan Sanaa

Kuva: Pekka Ylenius, RKI

”Minussa heräsi toive, että tämä Jumalan totuuden ilmoitus, kristillisen uskon käsikirja, olisi kokonaisuudessaan käännetty komipermjakiksi.

Teksti: Vjatšeslav Stepanov

Kuten monille maanmiehilleni, minullekin mahdollisuus Raamatun lukemiseen avautui vasta pereistroikan vuosina, jolloin kommunistien luoma järjestelmä hajosi. Ja niin pian kuin Pyhä Kirja ilmestyi kirjakauppoihin, hankin itselleni sellaisen. Raamattu oli tietenkin venäjänkielinen, niin kutsuttu synodaalikäännös. Kuten kaikki kielletty, tuon kirjan teksti houkutteli. Se oli kiedottu salaperäisyyden huntuun, ja se poikkesi kaikesta siitä, mitä olin tottunut lukemaan. Suorastaan ahmien aloin tutkia kirjaa. Mutta toden totta se oli vaikeaa tekstiä. Erityisesti tuolloin, kun kaikki elämässäni näytti sujuvan helposti, tuntui oudolta koettua ymmärtää niin vaikeaa ja ihmeellistä kirjaa. Monta kertaa päätin jo jättää Raamatun lukemisen, mutta aina jokin tekstissä kosketi sisintäni, niin että jatkoin sivu sivulta eteenpäin.

Olen komipermjakki

Luin Raamattua venäjäksi, mutta minähän olen komi. Jumala on antanut meille komin kielen, ja Jumalan sallimuksesta kuulun komipermjakkien kielimuotoa puhuvaan kansanosaan. Lukiessani venäjänkielistä Raamattua aloin pohtia, että olisi tärkeää saada lukea Pyhää Kirjaa

omalla äidinkielelläni. Minussa heräsi toive, että tämä Jumalan totuuden ilmoitus, kristillisen uskon käsikirja, olisi kokonaisuudessaan käännetty komipermjakiksi.

Sana identiteetin eheyttäjänä

En voi olla kyselemättä, olisiko komipermjakeilla niitä ongelmia, joista kymmenet tuhannet maanmieheni tänään kärsivät, jos meillä olisi ollut Raamattu. Nyt monet eivät tiedä, keitä me olemme, mitä kieltä tulisi puhua, mihin kansaan samastua. Monilla on välinpitämättömyyteen ja toivottomuuteen hylättyjen kokemus, joka ajaa ihmisiä fyysiseen ja moraaliseen rappioon.

On aivan selvää, että kansani tarvitsee kipeästi hengellistä tukea ja lohdutusta. Tapahtukoon todella niin, että saamme tulevaisuudessa Kirjojen Kirjan komipermjakiksi – seurakuntiemme käyttöön ja jokaiseen kotiin!

Vjatšeslav Stepanov,
komipermjakin jatko-opiskelija,
on antanut palautetta
Raamatunkäännösinstituutin
työryhmän käännöksistä.

Mansinkielinen Jeesuksen elämä -kirjanen herätti kiinnostuksen Raamattuun

Valentina Ivanova toimii nykyisin mansin opettajana Herzenin yliopistossa Pietarissa. Hän on kääntänyt mansiksi vuonna 2000 julkaistun Markuksen evankeliumin ja nyt työn alla olevan Johanneksen evankeliumin.

Vuonna 1996 eräs ystäväni antoi minulle mansinkielisen *Isus olupsate* (Jeesuksen elämä) -kirjasen. Se oli ihmeellistä luettavaa. Siihen saakka kristinuskko oli ollut minulle vieras – Raamattua en tuntenut laisinkaan. Tuskin edes tiesin, mikä sellainen kirja oli!

Teksti: Valentina Ivanova

Asuin tuohon aikaan Pietarissa, jossa olin suorittanut yliopisto-opintoni ja minne olin jäänyt asumaan saatua viran opettajana. Mansia puhuin silloin tällöin tavatessani muita Pietarissa asuvia manseja, mutta työpaikallani ja tuttavapiirissäni puhuttiin vain venäjää. Mansi eli kuitenkin sydämessäni, tuo kultainen kieli, kotikyläni kieli, joka oli ruokkinut minua jo äidinmaidossa. Sitä kieltä minä rakastan, ilman sitä en olisi mitä olen, mansi on osa minun omaa olemustani.

Jumala puhui minulle

Isus olupsate -kirjasessa Jeesus, Jumalan Poika, puhui minun omaa kieltäni. Hän sanoi mansiksi: "Älkää pelätkö"; Hän puhui Jumalan valtakunnasta ja Taivaan Isästä. Lukiessani Kristuksen elämästä äidinkielläni kiinnostuin Raamatusta ja aloin ottaa selvää, olisiko mansiksi muita Raamatun tekstejä. Silloin sain kuulla, että Raamatunkäännösinstituutti oli aloittamassa evankeliumien kääntämisen ja etsi mansin taitajia kääntäjäkoulutukseen. Pyrin ja pääsin mukaan, ja lopulta liityin mansin

työryhmään ja olin luomassa Markuksen evankeliumin käännöstä.

Käännöstyö oli mielenkiintoinen ja vaikeakin tehtävä. Koska mansiksi ei ole koskaan ollut Raamattua, meillä oli paljon sanastokysymyksiä ratkaistavana. Sen vuoksi tein useita matkoja kotiseudulleni Siperiaan ja haastattelin mansia hyvin taitavia ihmisiä. Innostuin omasta kielestäni niin kovasti, että Markuksen evankeliumin julkaisemisen jälkeen tein päätöksen muuttaa Pietarista Hanty-Mansijskiin jatkaakseni siellä mansin opintoja.

Jumalan Sana kuuluu kaikille

Kaikki kansat, myös mansit, tarvitsevat Raamatun Sanaa. Tarvitsemme tiedon Jumalan Pojasta. Mitä enemmän Jeesusta Kristusta tunnetaan ja Hänen Sanaansa seurataan, sitä vähemmän maailmassa on pelkoa, surua ja tuskaa.

Haluan kääntää Raamattua, jotta hantit tulisivat tuntemaan PELASTUKSEN TIEN

"Tahdon kääntää Jumalan Sanaa hantiksi sen vuoksi, että kansani elämä muuttuisi, että monet vielä voisivat tulla tuntemaan Jumalan antaman pelastuksen ja Hänen rakkautensa. Ja myös sen tähden että kieleemme ja kulttuurimme säilyisi. Me hantit olemme pieni kansa, mutta onneksi meillä on ystäviä. Kiitos Jumalalle kaikesta tuesta, jota veljet ja sisaret Virossa ja Suomessa antavat meille. Yhdessä voimme paljon!"

Teksti: Ljudmila Grapin

Olen kansallisuudeltani hanti, ja lapsuudessa minua ympäröivät hantien uskomukset. Kristinuskoon sain kosketuksen opiskeluaikani Salehardissa. Näin se tapahtui: olin kirjanpitäjäopiston toisella vuosikurssilla, ja kerran koulumme asuntolaan tuli mielenkiintoisia ihmisiä: baptistipastori Anatolin johdolla saapui ryhmä uskovia pitämään opiskelijoille hengellistä tilaisuutta.

Uskovien opiskelijoiden sanoma Jeesuksesta tavoitti minut

He lauloivat meille hengellisiä lauluja ja lukivat Raamattua. Heidän puheen-

sa ja laulunsa koskettivat minua, ja kysyin, missä saisin kuulla lisää Jumalasta. Seuraavana sunnuntaiaamuna yksi uskovista tuli käymään asuntolas-
sa. Hän toi naapurihuoneessa asuville työille joitakin hengellisiä kirjoja ja kutsui heitä samalla hengelliseen kokoukseen. Yksi tytöistä, ystäväni Nataša, halusi lähteä ja pyysi minua mukaansa. Niin me menimme kokouspaikkaan. Siellä Jumala kosketi minua, ja annoin elämäni Hänelle. Siitä lähtien olen seurannut Jeesusta. Minut kastettiin 15. kesäkuuta vuonna 2004.

Lähetysmatkoja Siperiaan

Uskoon tultuani halusin kertoa kaikille ihmisille Vapahtajasta. Erityisen lähellä sydäntäni ovat oman kotiseutuni, Jamalo-Nenetsian, asukkaat. Vain ani harvat siellä ovat kuulleet Jumalasta.

Kesästä 2004 alkaen olen yhdessä toisten uskovien kanssa tehnyt matkoja kyliin ja asutuskeskuksiin eri puolille Siperiaa. Näillä suuremmoisilla lähetysmatkoilla aloin ymmärtää, että minun pitäisi oppia tuntemaan paremmin Raamattua ja kristinoppia. Tutustuin virolaisiin uskoviin, ja heidän kauttansa minulle avautui mahdollisuus opiskella raamatukoulussa Tallinnassa. Olin hyvin iloinen, kun kurssitovereikseni tuli kaksi muutakin hantia. Raa-

mattukoulun jälkeen asun taas Salehardissa, ja kotiseurakunnassani on nyt joukko uskoon tulleet hanteja.

Luemme Sanaa hantiksi

Luemme yhdessä hantinkielisiä raamatunkäännöksiä: Markuksen evankeliumia, Luukkaan evankeliumista julkaistuja kertomuksia ja Raamatun kertomuksia -kirjaa. Nyt kun meillä on raamatunkertomuksia ja hengellistä sanastoa, olemme voineet kääntää laulujakin hantiksi. Olen itsekkin niitä laatimassa. On suuri ilo laulaa Herrasta omalla kielellä! Aikaisemmin meillä ei ollenkaan ollut hengellisiä lauluja. ►

Salehardissa asuva Ljudmila Grapin on kouluttautumassa hantin käännöstöyöhön.

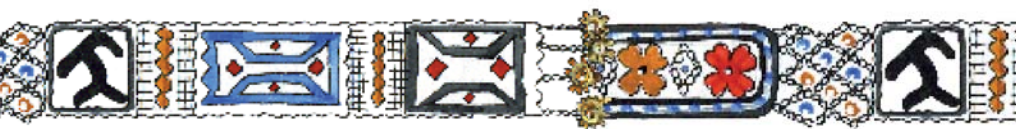

Raamatunkäännöstyössä

On hyvin tärkeää, että Raamattua käännetään hantiksi. Kansamme pitää saada kuulla hyvä sanoma omalla kielellään. Sen mukaan, miten Jumala antaa voimaa ja ymmärrystä, haluan itsekin olla mukana käännostyössä. Toistaiseksi olen koonnut käännoSPA-

lautetta Markuksen ja Luukkaan evankeliumista, ja nyt olen alkanut yhdessä toisten hantien kanssa kääntää Matteuksen evankeliumia. ■

Sivun kuvat: Ovgortin hanteja, Tiina Kärkkäinen, RKI

Aunuksen kylien kieli kelpasi raamatunkäännöskieleksi

Raamatun sana on nostanut kielemme uudelle tasolle

Zinaida Dubinina

USKO

Mieldy painanou pahus
Silmät taivahah nosta.
Kačo, mittuine rauhus
Sinuu taivahas vastuau.

Päivy kaikile pastau,
Tuuli hil'azeh hengiäy.
Musta ainos da kaikes:
Meis on taivahan hengi.

Anna usko da toivo
Matkan sinule valguau.
Ei nikel tiä, ni yhtel
Ole mejjän piäl valdua.

Kaikkiel taivahan valdu,
Kai on Jumalan käzis.
Elä tovet da usko,
Usko, älägo väzy!

Livvi, aunuksenkarjala, on minun äidinkieleni. Sitä puhuivat minulle äitini ja isäni, se on kotikyläni Lumatjärven ja monien muiden Aunuksen kylien kieli. Meille livviläisille se on sydämen kieli, rakkain ja kallein. Sillä ei kuitenkaan vuosikymmeniin ollut kirjakielen asemaa meidän maassamme. Kaksikymmentä vuotta sitten livvi taas nostettiin meillä kirjakielten joukkoon, ja aloitimme raamatunkäännöstyön. Silloin monet arvelivat, ettei livvistä ole Pyhän Kirjan kieleksi, ettei siinä ole tarpeeksi sanoja, tunnetta eikä syvyyttä. Mutta he erehtyivät.

Jumala avasi kielen rikkaudet

Aunuksen kylien kieli kelpasi raamatunkäännöskieleksi! Jumala antoi meidän löytää sanat, Hän avasi meille antamansa kielen rikkaudet.

Meillä on nyt Uusi testamentti, Psalmiit ja Lastenraamattukin. Ja iloiten me kääntäjät kuulemme livviläisten suusta, että mikään kieli ei tuo karjalaisen sydämeen Jumalan totuutta niin kohtikäyvästi kuin oma kieli.

Uutta luova Sana

Jumalan Sana on nostanut meidän kieleämme uudelle tasolle.

Raamatussa Jumala puhuu meille. Hänen Sanassaan on kaikki mitä tarvitsemme. Sana luo uutta, se antaa meille tulevaisuuden ja toivon.

Zinaida Dubinina

Livvinkielinen Uusi testamentti valmistui vuonna 2003.

Zinaida Dubinina, kotkatjärveläinen opettaja ja runoilija, on kääntänyt livviksi Uuden testamentin, Psalmiit ja Lastenraamatun. Nyt hän työskentelee 1. Mooseksen kirjan käännöksen parissa.

Tiikan kylämaisemaa Vienankarjalasta
Kuva: Risto Venäläinen, RKI

”Koin iloisen yllätyksen lukiessani vienankarjalaista raamatunkäännöstä”

Äidinkieleni – kaunis vienankarjala

Olga Karlova on Petroskoin valtionyliopiston karjalan kielen opettaja.

Ei ole monta vuotta siitä, kun sain ensimmäistä kertaa käsiini Raamatun tekstejä omalla kielelläni. Olin silloin suorittamassa Raamatunkäännösinstituutin antamaa tehtävää: karjalan kielen tuntijana luin vienankarjalaksi käännettyjä tekstejä. Sitä ennen minulla oli vain pientä kokemusta Raamatun lukemisesta venäjän kielellä, ja siinä monet kohdat ja sanatkin olivat epäselviä ja tuntemattomia. Mieleeni jäi vaikutelma, että se on vain sellainen *Pyhäkirja*, jota jokaisen ei tarvitsekaan ymmärtää. Sen vuoksi epäilin, selviytyisinkö saamastani tehtävästä. Karjalankielisen raamatunkäännöksen lukeminen tuntui pelottavalta.

Ylpeyttä äidinkielen puolesta

Ajattelin, että jos minulla sivistyneenä venäläistä koulua käyneenä ihmisenä oli ongelmia venäjänkielisen Raamatun lukemisessa ja ymmärtämisessä, niin miten sitten pystyisin lukemaan sellaista tärkeätä Kirjaa karjalan kielellä? Karjalahan on vain kotona puhuttua kieltä, ja latinalaisiin kirjaimiinkin tutustuin vasta yliopistossa opiskellessani. Mutta mikä ihme: jo ensimmäisistä sivuista alkaen ymmärsin kaiken, mitä vienankarjalaisessa käännöksessä sanottiin! Tunsin iloa ja ylpeyttä oman kansani puolesta: nyt karjalainenkin saa mahdollisuuden lukea Raamattua omalla kielellä. Se on sydäntä lämmittävää...

Olga Karlova

Keväinen näkymä Himjoen vepsäläiskylästä Äänisjärven rannalta.

Kuvat: Pertti Haavisto, RKI

Usä meidän -rukous vepsäksi

Meiden taivhaline Tatam!

Meiden taivhaline Tatam!

Olgha pühä sinun nimi.

Tulgha sinun valdkund.

Tehkahas kaik sinun tahton mödhe

täl-ki mal, kut taivhas.

Anda meile tämbei

meiden jogapäiväine leib.

I pästa meile meiden velgad,

kut mö-ki pästam

meiden velgnikoiden velgad.

Ala ve meid manitushe,

no päzuta meid pahaspäi.

Sinun om vald i vägi i korged arv

kaiken i igaks.

Amin'!

Teksti: Nina Zaitseva

**Minun Jumal, Sur´Sünd, Kai-
kenmahtai, Ižand, Pāzutai...
Niin paljon suloisia sanoja
Jumalasta on minun äidin-
kielessäni, vepsässä. Mutta
niin on tapahtunut, että
me, vepsäläiset, emme ole
tottuneet näkemään niitä
kirjoitettuina. Ja vielä nytkin
jotkut vepsäläiset ajattele-
vat, että Jumalasta ei voi
kirjoittaa vepsäksi. Ettei kieli
ole sen arvoinen! Mikä kipu
sydämessä...**

JUMALA PUHUU MEILLE VEPSÄÄ

Vuosi sitten veimme vasta painetun Uuden testamentin rakkaat kappaleet Keski-Vepsän maalle, Ojattijoen kylään, mihin oli järjestetty vepsäläinen Elämänpuujuhla, *Elonpu-praznik*. Juhlassa kerroin Raamatusta ja siitä miten vepsänkielinen Uusi testamentti, *Uz´ Zavet*, syntyi. Puheeni jälkeen aloimme jakaa kirjoja juhlakansalle. Ihmiset tunteksivat niitä noutamaan, ja väen joukossa huomasin tutun naisen. Hän tuli pöydän luo, mutta ei ottanut kirjaa, vaan jäi seisomaan kuin kivettyneenä.

– Onko kirja tosiaankin vepsän kielellä? hän kysyi.

– On toki, meidän omalla kielellämme, sanoin iloisena ja ojensin hänelle kirjan.

Äidinkielestä ei rangaista

Mutta nainen vetäisi kätensä pois kuin kirja olisi polttanut. Näin että hän oli pelon vallassa. Hän oli kuin Tuomas, hän epäili.

– Eikö Taivas rankaise siitä, että puhun Herralle vepsää? hän kysyi.

Sydäntäni särki tuon naisen tähden. Miten ihminen voi elää, jos ei milloinkaan uskalla sanoa Jumalalle yhtäkään sanaa omalla äidinkielellään, ajattelin.

Avasin Uudesta testamentista Matteuksen evankeliumin kuudennen luvun ja aloin lukea ääneen Isä meidän -rukousta. Luin sen kerran, toisen, kolmannenkin. Ihmiset seisahtuivat kuuntelemaan, saliin laskeutui täydellinen hiljaisuus. Oli pyhä hetki. Kyyneleet alkoivat virrata monien poskipäille, ja joku kuiskasi: ”Jumala puhuu meille! Hän puhuu meidän kieltämme. Hän puhuu meille vepsää!”

Äidinkieleni on osa minua

Kun katselin ympärilläni olevia, Jumalan Sanan koskettamia maanmiehiäni, käsitin, että äidinkieleni, vepsä, on sydämen kieli ei vain minulle, vaan monelle muullekin vepsäläiselle. Se on kuin suloinen lapsi, läheinen kuin kotimaa, rakas kuin äiti. Tuona hetkenä näin monen kuulijoistani ymmärtävän, että koska Jumala puhuu meidän kieltämme, meidänkin kanssamme on Herran armo. Hän on tehnyt meidät vepsäläisiksi ja puhuu meille vepsää. Kuka voi enää ajatella, ettei kieleemme ole minkään arvoinen, kun se on arvokas Jumalalle! Sen ymmärsi myös tuo vielä äsken niin pelokas nainen. Hän tuli nyt luokseni ja pyysi:

– Antakaa minullekin Uusi testamentti vepsän kielellä. Minä haluan lukea sitä!

Vepsäläinen lingvisti ja kulttuurivaikuttaja Nina Zaitseva, Uuden testamentin kääntäjä, valmistautuu aloittamaan Psalmien käännöstyön.

Viktor Mihailoville Uuden testamentin saaminen omalla kielellä oli suuri ilojuhla

Aloin rukoilla että saisin Raamatun mariksi

Teksti: Viktor Mihailov

Traagiset kokemukset pysäyttivät Marinmaalla Nuršarin kylässä syntyneen ja kasvaneen Viktor Mihailovin etsimään Jumalaa. Monien vaiheitten kautta hän löysi Jumalan Sanan ja mikä parasta — omalla kielellään. Hänestä tuli myös raamatunkäännöstyön esirukoilija.

Keskikoulun päätettyäni muutin Marinmaalta Moskovaan. Löysin työpaikan ja avioiduin Nataša-nimisen tytön kanssa. Saimme pojan, jolle annoimme nimeksi Artjom; sitten syntyi tyttäreemme Katja. Elimme samalla tavoin kuin tuttavamme: vapaa-aikana juopoteltiin ja tanssittiin. Emme osanneet elämältä muuta odottaa. Asiat olivat mielestämme hyvin. Mutta sitten kaikki muuttui. Kun tyttäreemme oli kolmivuotias, hän jäi auton alle ja kuoli. Vaimoni ja minä olimme lohduttomat, elimme kuin sumussa.

Jumalan puhetta surun keskellä

Tuohon aikaan Jumala alkoi puhua meille. Eräs vanhus tuli käymään ja sanoi, ettei tarvinnut surra: lapsi oli Jumalan luona. Se vähän lohdutti meitä. Sitten sisareni Maria lahjoitti meille Raamatun, ja aloin vähitellen lukea sitä. Jo Raamatun ensimmäiset sivut hämmästyttivät minua. Raamatussa kerrottiin, että kaiken, mitä ympärilläni oli, ihmiset mukaan lukien, oli Jumala luonut. Mutta koulussa olin oppinut aivan päinvastaista! Mihin tuli uskoa? Viitisen vuotta kului niin, että lueskelin Raamattua.

Tammikuussa 1998 minut häikäilemättömästi ryöstettiin Moskovassa. Tapaus oli minulle šokki, ja aloin kysellä, miksi Jumala salli roistojen käydä kimppuuni. Silloin mieleeni nousivat nämä Raamatun sanat: "Koska ette totelleet Herraa, Jumalaanne, ettekä noudattaneet hänen käskyjään..." (5. Moos. 28:45). Silloin tiesin, että minun piti mennä kirkkoon.

Uskoontulo ja toivon herääminen

Jonkin ajan kuluttua tutustuin evankelisiin uskoviin ja menin sunnuntaina heidän seurakuntansa jumalanpalvelukseen. Menin seuraavanakin sunnuntaina ja kokouksen lopussa käsitin, että minun tuli tunnustaa syntini ja tehdä niistä parannus. Silmäni

avasi tämä Herran sana: "Kristus kuoli meidän syntiemme vuoksi" (1. Kor. 15:3). Vuonna 2000 minulle ja perheelleni avautui uusi elämä: meistä tuli kristitty perhe.

Uskoon tultuani aloin kaivata marinkielistä Raamattua. Asuin vielä silloin Moskovassa ja soitin Venäjän Raamattuseuraan ja joihinkin muihin paikkoihin kysellen, käännettiinkö Raamattua marin kielelle. Saatuani kaikkialta kieltävän vastauksen aloin rukoilla, että marit saisivat oman Raamatun. Kun muutin perheeni kanssa Marinmaalle keväällä 2007, sain tietää, että Uusi testamentti oli käännetty ja että se pian julkaistaisiin. Tämä oli meille valtava ilouutinen! Maaliskuussa 2008 Marinmaalla pidettiin Raamatunkäännösinstituutin julkaiseman Uuden testamentin, *U Sugynin*, käyttöön-ottojuhla. Perheeni oli mukana, ja saimme viisitoista kirjaa vietäviksi kyläämme. Kaikki kirjat löysivät pian lukijansa.

Yhdessä toisten uskovien kanssa rukoilen, että marit saisivat pian koko Raamatun.

Maritalo. Kuva RKI

Näkymä Volgalle Vuorimarin alueelta
Kuvat: I. Trofimov, RKI

Vuorimarin Valentin haluaa jakaa maanmiehilleen ILOSANOMAA

Teksti: Valentin Tihonravov

Muukalaisuus vieraalla maalla voi herkistää kuulemaan Jumalan puhetta — niin kävi Valentinin elämässä. Kotiseudulta löytyi suureksi riemuksi vuorimarinkielistä Jumalan Sanaa.

Asuin vuosia Ukrainassa, mutta kaipasin kotiin Marinmaalle. Vieraudentunne oli kuitenkin tarpeen: se vei uskovien yhteyteen ja johti minut viimein taivastielle. Joitakin vuosia sitten muutin takaisin kotiseudulleni ja miten hämmästyinkään kuullessani, että vuorimariksi käännettiin Raamattua, ja että Evanliumeja oli jo julkaistu. Nyt en tiedä, miten kylliksi kiittäisin siitä että saan lukea Jumalasta omalla kielelläni! Se on minulle sanomattoman suuri ilo. Jumalan Sanan mittaamattomat rikaudet ovat alkaneet avautua minulle vasta nyt, kun saan lukea Raamattua äidinkielelläni. Sen myötä on tullut myös toive jakaa tätä ilosanomaa toisille vuorimareille. Tahtoisin, että jokainen heimolaiseni pääsisi tuntemaan Jumalan suuren lahjan.

Vuorimarien arkea ja juhlaa

Marinmaan Ardyn kylässä syntynyt rakennusmies Valentin on mukana vuorimarin käännöspalauteryhmässä.

ERSÄ – SYDÄMENI KIELI

”Koen että Jumala toi minut ersän raamatunkäännöstyöhön. Raamattua olen luenut aiemmin jonkin verran, mutta tämän työn kautta olen tullut sen äärelle ja olen onnellinen.”

Aidinkieleni on ersä, mutta osaan hyvin myös venäjää. Kielitieteilijänä minusta on mielenkiintoista verrata venäjän- ja ersänkielisiä tekstejä keskenään. Olen tehnyt havainnon, että vaikka ymmärrän tekstin sekä ersäksi että venäjäksi, niin ersänkielinen teksti avautuu syvemmin ja luontevammin. Sydämes-täni kaipaen ja odotan ersänkielisiä sanontoja, lauseita, rukouksia, ilmaisuja. Ne ovat lähempänä sydäntä ja ne ilmaisevat sisimmät tunteet paljon selkeämmin ja voimakkaammin kuin mikään muu kieli.

Koen että Jumala toi minut tähän työhön. Raamatua olen luenut aiemmin jonkin verran, mutta tämän työn kautta olen tullut sen äärelle ja olen onnellinen. Kokemukseni mukaan sisällön ymmärtäminen tulee

Kielitieteilijä Tatjana Rjabova on toiminut ersän kielen ja kulttuurin opettajana ja työskennellyt ersänkielisen sanomalehden Ersjan Pravdan toimittajana. Nyt hän on mukana raamatunkäännöstyössä, ja hänen vastuullaan on nykyisin suurelta osin myös lukijapalautteen kokoaminen.

ersäläiselle paljon helpommaksi äidinkielen sanan kautta. Kun on luenut jonkin kohdan ersäksi, vasta silloin myös venäjänkielinen sana tai sanonta tulee selkeämmäksi ja ymmärrettävämmäksi. Siksi Raamatun kääntäminen äidinkielelle ei ole ainoastaan tärkeää vaan suorastaan välttämätöntä. Se on sanoinkuvaa-mattoman suuri asia.

Tatjana Rjabova

Mordvan alavia maisemia, kuva: Tatjana Tsilikina, RKI

ÄIDINKIELENI MOKŠA

*Tatjana Tsilikina,
nuori mokšalaisnainen, on luterilaisen
seurakunnan aktiivijäsen*

Ennen ihmettelin, miksi Raamattu pitäisi kääntää mordvan kielille, mokšaksi ja ersäksi. Miksi ryhtyä sellaiseen valtavaan, vaativaan työhön, joka vaatii niin paljon voimia ja aikaa? Ajattelin, että onhan olemassa Raamattu venäjäksi, kielellä, jota kaikki ymmärtävät ja osaavat. Sitä paitsi Mordvan kristityt ovat tottuneet kuulemaan Jumalan Sanaa venäjäksi.

Mutta nyt, kun joitakin Raamatun kirjoja on mahdollista lukea mokšaksi, tuntuu kuin kyse olisi ihan eri

Sanasta: se onkin Jumalan Sanaa, joka koskettaa sydämen syvyyksiin asti. Ja Jumala puhuu samaa kieltä kuin äitini, ymmärrettävällä ja omalla tavalla. Toivon ja odotan, että jo pian Herra antaa minun kuulla ja lukea Sanaansa omalla äidinkielelläni.

Tatjana Tsilikina

Matkan varrelta

Anita Laakso

Katumuspaasto

Isä Mihail istui pohtimassa pääsiäistekstiä artikkelisivulleen *Udmurt dunne* -päivälehteen, kun puhelin soi. Mielessään hän harmitteli keskeytystä, mutta kuultuaan sukulaistytön äänen hänen kasvonsa silisivät hymyyn.

– Olga! isä Mihail ilahtui. – Mitä kuuluu?

Olga meni suoraan tärkeään uutiseensa:

– Meidän kylämme naiset ovat pitäneet 40 päivän katumuspaaston, Olga ilmoitti. – Joka päivä on kokoonnuttu yhteen rukoilemaan ja pyytämään Jumalalta anteeksiantoa. Nyt täällä on suuri ilo!

– Onko naisten kesken ollut jotain erityistä? isä Mihail varovaisesti tiedusteli. – Riitoja tai epäsopea?

– Riitoja on kaduttu, mutta on yksi suuri synty, johon monet meidänkin kylän naisista ovat joskus elämänsä aikana syyllistyneet. Se synty on abortti! Sitä rikosta naiset ovat yhdessä paastoten katuneet.

– Abortti onkin hirveä asia tunnolla kannettavaksi, isä Mihail myönsi. – Mutta mistä saitte ajatuksen katumuspaastosta?

– Onhan meillä nyt Sanaa omalla kielellä! Uutta testamenttia, Psalmeja, Jesajaa ja Joonan kirjaa, kaikkea, mitä udmurtiksi on saatu, sitä on kylässämme luettu. Ja Sanasta selvisi, että vaikka Jumala vihaa syntiä, Hän armahtaa katuvaa ihmistä. Kokonaista kaupunkiakin, kuten Joonan kirjassa kerrotaan, Herra voi armahtaa.

– Kunnia olkoon Jumalalle! Mikä siunattu asia, että ihminen saa laskea syntiensä kuorman Kristuksen jalkain juureen, isä Mihail iloitsi.

Laitettuaan kuulokkeen paikoilleen

isä Mihail sieppasi käteensä uuden paperiarkin. Nyt hänellä oli pääsiäistekstin aihe Usko, toivo ja rakkaus -palstalleen:

”Rakkaat veljet ja sisaret!” hän aloitti. ”Nyt on paaston aika, ripittäytymisen ja parannuksenteon aika. Mitä hyvä olisikaan, jos me kaikki tänä armon vuonna 2009 kokoontuisimme yhteen ja tekisimme parannuksen synneistämme kuten muinaiset ninieläiset ja kuten Alnašin piirialueen udmurttikylän naiset...”

Maailmanlopun airueet

Keväällä 1997 Morkin kylässä Marinmaalla vallitsi hämmennys: oli tulossa maailmanloppu! Uutista tulevasta tuhosta levitti pari palavasilmäistä muualta tullutta ihmistä, ja niin kiihkeä ja vakuuttava oli heidän julistuksensa, että vaikea heitä oli olla uskomatta. Tarkan päivänkin he tiesivät sanoa: lopun tulisi 22. elokuuta.

Raamatunkääntäjä Leonid Jandakov kuuli maailmanlopun ennustajista siinä missä muutkin morkilaiset ja päätti mennä tapaamaan heitä. Keskusteltuaan tai pikemminkin koetettuaan keskustella tuhonjulistajien kanssa hän totesi, etteivät nämä tunteet Raamattua. Lienevätkö olleet uskovaiksiakaan! Lopulta Leonid vain hymähteli heidän puheilleen. Ei kukaan järkevä ihminen voi ottaa vakavasti tuollaisia omatekoisia profeettoja, hän tuumi.

Kuitenkin pelko tarttui moniin ihmisiin. Ja kun Leonid kuuli joidenkin morkilaisten maailmanloppua peläten myyneen talonsa, jättäneen peltonsa kylvämättä ja karja-aitansa korjaamatta, hän suivaantui.

– Asialle on tehtävä jotain, hän sa-

noi vaimolleen Ninalle. – Menen puhumaan kyläpäällikön kanssa.

Mutta kyläpäällikkö vain levitteli käsiään. – Mitä me voimme tehdä? hän kysyi. – Ihmiset pelkäävät. ”Kuinka kukaan uskaltaisi puhua tuollaisia, jos ei olisi saanut ilmentystä taivaasta?” he sanovat. En tiedä miten väen voisi rauhoittaa!

– On yksi keino, Leonid sanoi. Siitä paikasta hän lähti koulun johtajaopettajan puheille ja kehotti tätä lähettämään lasten mukana koteihin sanan, että seuraavana päivänä koululla olisi tärkeä kokous.

Kutsua noudatettiin, ja koulun juhlasali tuli tupaten täyteen väkeä. Leonid nousi puhumaan kädessään marinkielinen Markuksen evankeliumi. Hän luki siitä useita kappaleita ja lopulta myös luvusta 13 lopun ajan tapahtumista. Jakeen 32 hän toisti useita kertoja:

”Mutta sitä päivää ja hetkeä ei tiedä kukaan...”

– Kun Jumalan Sana kerran sanoo, ettei Jeesuksen tulemista ja lopun päivää tiedä kukaan, nuo meitä pelottelevat ennustelijat eivät ole Jumalan asialla vaan puhuvat omiaan, Leonid vakuutti.

– Tänne koululle on tuotu marinkielisiä Markuksen evankeliumeita, Leonid jatkoi. – Ottakaa kukin mukanaan kirja, lukekaa sitä kotona ja rauhoittukaa. Kristus sanoo: ”Älkää pelätkö! Uskokaa Jumalaan ja uskokaa minuun.”

Saliin kokoontuneessa väkijoukossa kävi helpotuksen humaus. Ja siitä lähtien Morkin taloja taas korjattiin ja pelloja muokattiin. Ja mikä parasta, Markuksen evankeliumia luettiin ahkerasti monessa kodissa. ■

Haasteena Raamatun Sana Venäjän suomensukuisille kansoille

Historiasta nykypäivään

Raamatunkäännösinstituutti (RKI) aloitti vuonna 1973 Tukholmassa uudelleenpainatus- ja käännöstyön Venäjän vähemmistökielille, ja RKI:n Helsingin osasto perustettiin vuonna 1983 koordinoimaan suomensukuisten kielten käännöshankkeita. Käännöstyön kohteina on 12 kieltä: ersämordva, mokšamordva, niittymari, vuorimari, udmurtti, komisyryjäni, komipermjakki, aunuksenkarjala, vienankarjala, vepsä, hanti ja mansi.

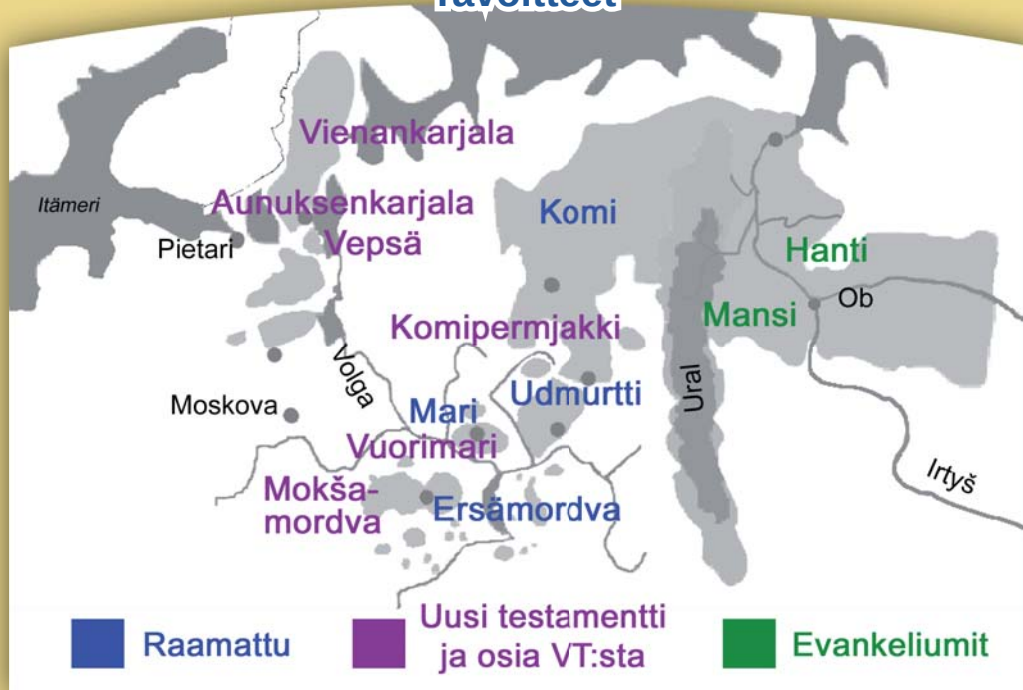
RKI tekee yhteistyötä Yhtyneitten Raamattuseurojen, Wycliffe Raamatunkääntäjien, paikallisten seurakuntien, eri kirkkojen sekä tieteellisten laitosten kanssa. Varat käännöstyöhön saadaan yksityishenkilöiltä, seurakunnilta, Suomen Pipliaseuralta, Avainmedialta ja muilta lähetysjärjestöiltä.

Julkaisutilanne

Tähän mennessä RKI on julkaissut Uuden testamentin kuudella kielellä: udmurtiksi, aunuksenkarjalaksi, ersämordvaksi, vepsäksi, niittymariksi ja komisyryjäniksi. Lisäksi on julkaistu raamatunosia ja lastenkirjoja kaikilla edellä mainituilla 12:lla suomensukuisella kielellä. Seuraavaksi Uutta testamenttia odottavat vienankarjalaiset, komipermjakit, vuorimarit ja mokšamordvalaiset. Viidessä kieliryhmässä (udmurtti, komi, aunuksenkarjala, ersämordva ja mari) työ on edennyt jo Vanhan testamentin teksteihin.

Päätavoitteemme lähivuosina on vienankarjalan, komipermjakin, vuorimarin ja mokšan Uuden testamentin sekä udmurtin koko Raamatun julkaiseminen.

Tavoitteet

Raamatunkäännösinstituutti pähkinäkuoressa

Raamatunkäännösinstituutti ry
Kotipaikka: Helsinki

Raamatunkäännösinstituutti ry:n päämääränä on Raamatun ja sen osien kääntäminen ja julkaiseminen Venäjän alueen suomensukuisille kielille. RKI jakaa ilmaiseksi tai myy omakustannushintaan julkaisemaansa kirjallisuutta ja äänitteitä.

Hallitus: Isto Pihkala (pj.), Eeva Hirviniemi (vpj.) Heikki Jäntti, Matti Kuosmanen, Leena Kushtshenko, Mikko Siivonen ja Pekka Ylenius.

Käännöshankkeissa työskentelee sopimusperustein 11 käännöstarkistajaa ja 34 kansallista kääntäjää.

Hallinto-, tuotanto- ja toimistotehtävissä on käännöstyötä koordinoivan toiminnanjohtajan lisäksi kaksi kokopäiväistä ja yksi osa-aikainen työntekijä.

Talouslukuja vuodelta 2008:

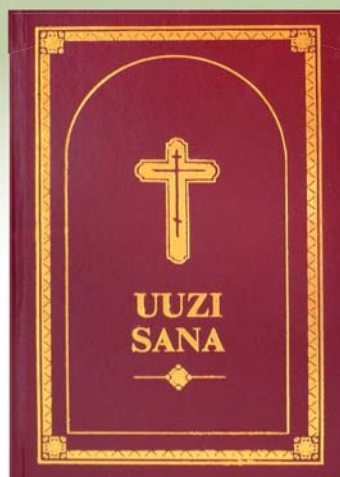
Taseen loppusumma eur 240 869,97

Tilikauden ylijäämä eur 1117,27

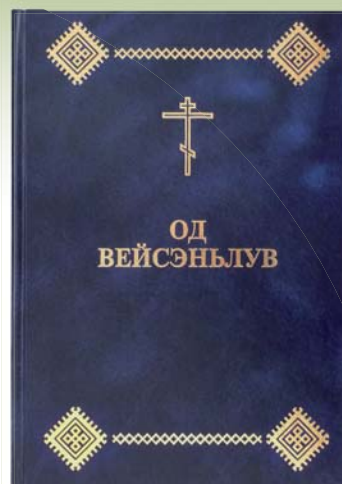
Uusi testamentti kuudella suomensukuisella kielellä

Udmurtti 1997

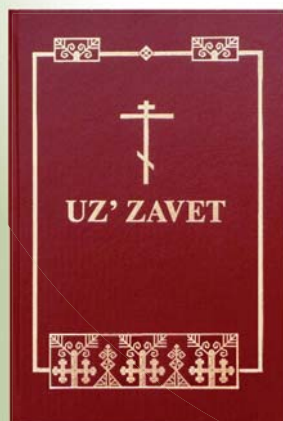

Livvi
(aunuksenkarjala)
2003

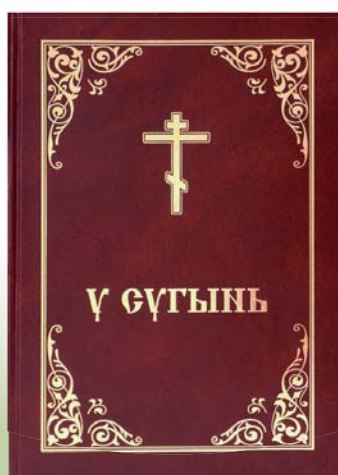

Ersämordva 2006

Vepsä 2006

Mari 2007

Komi 2008

”

Hän lähetti sanansa, ja se paransi heidät...

Psalmi 107:20